

โครงการ “เรียนรู้เท่าทัน ป้องกันมะเร็งตับ”
โดยความร่วมมือระหว่าง
มูลนิธิสถาบันมะเร็งแห่งชาติและบริษัท ไบเออร์ไทย จำกัด

สถานการณ์

มะเร็งตับเป็นโรคที่เป็นปัญหาสำคัญของสาธารณสุขของประเทศไทย โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยประชากรประมาณ 6 ล้านคนทั่วประเทศพบการติดเชื้อพยาธิใบไม้ในตับ ซึ่งส่งผลให้คนไทยเป็นมะเร็งตับชนิดเซลล์ท่อน้ำดีมากที่สุดในโลก

ในคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบการเกิดโรคในผู้ชายอัตราเฉลี่ย 80 คน และผู้หญิงอัตราเฉลี่ย 40 คนต่อประชากร 100,000 คน เมื่อเทียบกับในชาวตะวันตกพบการเกิดโรคอัตรา 1 คน ต่อประชากร 100,000 คน สาเหตุสำคัญเกิดจากการติดเชื้อพยาธิใบไม้ในตับ ซึ่งเกิดจากพฤติกรรมและความเชื่อในการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกต้อง ยังคงบริโภคอาหารสุกๆดิบๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปลาน้ำจืดมีเกล็ด ดังนั้นมูลนิธิสถาบันมะเร็งแห่งชาติจึงได้ร่วมกับ บริษัท ไบเออร์ไทย จำกัด จัดโครงการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดโรค เพื่อให้ประชาชนตื่นตัว ตระหนักถึงการป้องกันความเสี่ยงจากการเป็นโรคมะเร็งตับและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคอาหาร

กิจกรรมรณรงค์ “กินสุกแช่หลาย ด้านภัยมะเร็งตับ” ภายใต้โครงการ “เรียนรู้เท่าทัน ป้องกันมะเร็งตับ”

หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจาก การให้ความรู้เรื่อง โรคมะเร็งตับ ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องในกว่า 30 ปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม พบว่า อัตราการป่วยและตายด้วยโรคนี้อย่างลดลงไม่มาก โดยเฉพาะมะเร็งตับชนิดเซลล์ท่อน้ำดี ทั้งนี้เกิดจากประชาชนโดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังมีทัศนคติและความเชื่อที่ผิดๆ ในการปรุงอาหารและรับประทานอาหารดิบ หรือสุกๆ ดิบๆ อีกทั้งยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับโรคมะเร็งตับชนิดเซลล์ท่อน้ำดี ทั้งยังขาดการตื่นตัวในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภคอาหารซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการเกิดโรค รวมถึงขาดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมกิจกรรมการให้ความรู้และเผยแพร่ไปยังบุคคลอื่น ดังนั้น มูลนิธิสถาบันมะเร็งแห่งชาติและบริษัท ไบเออร์ไทย จำกัด จึงได้จัดโครงการรณรงค์ดังกล่าวเพื่อการป้องกันมะเร็งตับอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- เพื่อร่วมรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคมะเร็งตับ และการกระตุ้นให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภคอาหารของประชาชน ให้รับประทานอาหารที่ปรุงสุก โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ภาคอีสาน ซึ่งเป็นวิธีการที่สำคัญต่อการป้องกันการเกิดโรค
- เพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องการป้องกันโรคมะเร็งตับชนิดเซลล์ท่อน้ำดีโดยการรับประทานอาหารที่ปรุงสุกผ่านสื่อต่างๆ
- เพื่อดำเนินการจัดฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อให้นำความรู้เรื่องการป้องกันโรคมะเร็งตับไปเผยแพร่ให้กับประชาชนในหมู่บ้านต่อไป

ระยะเวลาการดำเนินงาน

ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2552 – เดือนเมษายน 2554

วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินโครงการ “เรียนรู้เท่าทัน ป้องกันมะเร็งตับ” เน้นการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วประเทศเกี่ยวกับสาเหตุและปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดโรคมะเร็งตับ พร้อมวิธีป้องกัน ทั้งนี้ การดำเนินงานป้องกัน จะเริ่มทำการรณรงค์ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) ซึ่งมีอัตราผู้ป่วยด้วยมะเร็งตับชนิดเซลล์ท่อน้ำดีมากที่สุด โดยใช้ชื่อ กิจกรรมรณรงค์ว่า “กินสุกแช่หลาย ด้านภัยมะเร็งตับ” โดยมีสื่อประชาสัมพันธ์โครงการดังต่อไปนี้

- ภาพยนตร์โฆษณา
- สปอตวิทยุ
- โปสเตอร์
- แผ่นพับ
- การดำเนินการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยเริ่มดำเนินการในปีแรก (2552) ที่จังหวัดหนองคาย ระหว่างวันที่ 16-17 กรกฎาคม 2552
- กิจกรรมประชาสัมพันธ์
- การประชาสัมพันธ์ผ่านคอนเสิร์ตของคณะดนตรีเสียงอีสาน
- เพลงประจำโครงการฯ ซึ่งแต่งและร้องโดย คณะดนตรีเสียงอีสาน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- อสม.ได้รับความรู้อย่างถูกต้อง เกี่ยวกับโรคมะเร็งตับ และสามารถถ่ายทอดไปสู่ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรค เพื่อการป้องกันมะเร็งตับอย่างยั่งยืน
- ประชาชนชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตระหนักถึงภัยร้ายของโรค และปรับทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกต้อง รู้จักป้องกันตนเองมากขึ้นและนำความรู้เกี่ยวกับโรค ปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรค ไปเผยแพร่ยังบุคคลอื่นต่อไป

เนื้อเพลงรณรงค์ ลดมะเร็งตับ

1. มะเร็งในตับ เกิดจากพยาธิในตับ มะเร็งในตับเกิดจากพยาธิในตับ พยาธิใบไม้ในตับ เฮ็ดให้ เป็นมะเร็งในตับ มะเร็งในท่อน้ำดี โรคนี้ก็อันตรายได้ครับ แต่ก่อนแต่เก่าผู้เท่ายังบ่เล็งการณห์ พี่น้องในภาคอีสาน มักของดิบหลายเลยได้แซมปีโรคตับ บั๊ऊกะฐู้สา โรคนี้บ่ธรรมดา มะเร็งในตับคือมัจจุราชบ้านนา
2. สุกๆดิบๆ ซอยแสะ สุกๆ ดิบๆ ปั้งย่าง ทอด สุกๆดิบๆ จี่หอย สุกๆดิบๆ ก้อยปลา สุกๆดิบๆ ใส ส้มมดแดง บักนาง เอาเหล้าขาวชะ มั่นกั๋ยดิบ นี่คื้อบัจจัย บัจจัยเสี๋ยงให้เป็นมะเร็ง มักกินของ ดิบของควา หนอยเจ้ากะหงายเดสมะร่องเท่ง จั๋งซีมะเรี๋งชอบๆ ชู่มมักของดิบนี้มะเรี๋งชอบๆ
3. เป้าปอบชอบกิน ของดิบๆ ควาๆ ไทยอีสานหญิงชายกะมักหลายชั้นลาละ สาเหตุมะเรี๋งตับ กะ อันนี้ละฐู้แล้วให้เจ้าถอยเซากินก้อยดิบๆสา อยากมีโอกาศแก่ตาย ขอให้เลิกละลดชะที่ละ
4. มะรงมะเรี๋ง พยาธิพาเป็นมะเรี๋ง มะรวมมะเรี๋งโรคตับพาเป็นมะเรี๋ง คนเกิดในปีมะเมี๋ย คนเกิดในปีมะแม ปีมะโรง มะเสี๋ง กะเป็นมะเรี๋ง สุกๆ ดิบๆ กะแซ่บอยู่ดอกพีทิด แต่บ่คู้มัจจิกะนิด กั๋บ การเอาชีวิตเสี๋ยงเป็นมะเรี๋ง เพราะฉะนั้นบ่องกันชะ อย่ากินดิบเลยหนา มักดิบๆเดี๋บๆ เดี๋ยวก็ เี๋งเฝ้าฝีป่าช้า
5. สุกๆดิบๆ ซอยแสะ สุกๆ ดิบๆ ปั้งย่าง ทอด สุกๆดิบๆ จี่หอย สุกๆดิบๆ ก้อยปลา สุกๆดิบๆ ใส ส้มมดแดง บักนาง เอาเหล้าขาวชะ มั่นกั๋ยดิบ นี่คื้อบัจจัย บัจจัยเสี๋ยงให้เป็นมะเรี๋ง มักกินของ ดิบของควา หนอยเจ้ากะหงายเดสมะร่องเท่ง จั๋งซีมะเรี๋งชอบๆ ชู่มมักของดิบนี้มะเรี๋งชอบๆ
6. ลาบก้อยชอบแสะ ที่พ่อแม่มักหิว ห้อยปลาสร้อย ปลาชิบ)ลาขาว ปลาแม่ สาเหตุมะเรี๋งตับ ให้ ขาซีแจ้แต่ฐู้แล้วไหเซาสา เซากินของดิบสา บ่อยากตายก่อนเฒ่า เจ้าเลิกกันสุกๆดิบๆชะ อย่า ลืมเดื่อพี่น้องของปะโอน อย่าลืมเดื่อ พี่น้องของปะโอน อนุอะพะ แซ่มซา
7. ยุคเวีลต์ไวด์เวีบ เซากินของดิบसानาะ ด้วยมันเป็นการพาพะพยาธิใบไม้ในตับ พยาธิใบไม้ใน ตับ เฮ็ดให้เป็นมะเรี๋งในตับ กินสุกๆ ดิบๆ เดี๋ยวมะเรี๋งกินตับ สุกๆ ดิบๆ กะแซ่บอยู่ดอกพีทิด แต่ บ่คู้มัจจิกะนิดกั๋บการเอาชีวิต สี่งเป็นมะเรี๋งตับ เพราะฉะนั้นบ่องกันชะ อย่ากินดิบเลยนะ มัก ดิบๆเดี๋บๆ เดี๋ยวก็เี๋นเฝ้าฝีป่าช้า